

DEJINY SVETOVEJ A SLOVENSKEJ ŽURNALISTIKY 2

Mgr. Michal Bočák, PhD.
Mgr. Erik Milec

Cieľom predmetu dejiny žurnalistiky je rozvinúť historický pohľad na žurnalistiku ako osobitnú sociálnu inštitúciu a kultúrnu praktiku a sprehľadniť systém sociokultúrnych a materiálno-technologických aspektov vzniku a premien žurnalistiky v kontexte vývinu západnej kultúry, osobitne mediálnej komunikácie. Predmet pozostáva z troch na seba nadväzujúcich blokov. Druhý blok sa venuje vývinu podôb žurnalistiky a médií v 20. a 21. storočí vo svete, výberovo sa sústreďí na vývoj kľúčových mediálnych organizácií a koncernov, ako aj na charakteristiku aktuálnych globálnych mediálnych trendov.

základné informácie o predmete	
kód predmetu	1ISJMm/DSSZ2/11 (denné štúdium) 1ISJMm/DSSZ2e/11 (externé štúdium)
akademický rok	2011/2012
študijný program	masmediálne štúdiá
stupeň štúdia	bakalársky
zaradenie v OŠP	3. ročník, zimný semester
záväznosť predmetu	povinný
rozsah výučby	1 P + 2 S týždenne (denné štúdium) 3 x 5-hodinový blok (externé štúdium)
spôsob hodnotenia	skúška
počet kreditov	3

KRITÉRIÁ HODNOTENIA

Do celkového hodnotenia sa započítava plnenie nasledujúcich kritérií, z ktorých je každé hodnotené osobitnou čiastkovou známku (s uvedeným percentuálnym podielom na celkovom hodnotení; platí pre denné i externé štúdium):

- aktívna participácia na seminároch (20 %),
- hodnotenie (vopred ohlásenej) eseje na zadanú tému z okruhov predmetu (20 %) a
- výsledok písomnej skúšky (60 %; test musíte absolvovať úspešne, t. j. získať min. 70 % bodov).

Skúška sa realizuje formou písomného testu zameraného na preverenie vedomostí o vývine žurnalistiky a médií v 20. a 21. storočí a preukázania schopnosti využiť osvojené vedomosti v interpretačnej časti (krátka analýza). Termíny skúšky budú zverejnené koncom semestra v MAIS.

DOCHÁDZKA

Vaša účasť na hodinách je jedným z kľúčových prvkov úspešného absolvovania predmetu. Bez akéhokoľvek postihu (a nutnosti vysvetľovania) môžete využiť:

- na dennom štúdiu tri (3) absencie na prednáške a tri (3) na seminári,
- na externom štúdiu absenciu na jednom (1) bloku (súhrnne).

Na dennom štúdiu môžete využiť ešte tri ďalšie absencie, ktoré si však musíte vo vlastnom záujme nahraďovať (ozvite sa vyučujúcemu a dohodnite si spôsob náhrady). Ak povolený počet absencií prekročíte, predmet nebudete môcť absolvovať (automaticky získate celkové hodnotenie FX), takže odporúčame šetriť si absencie pre prípad reálnej potreby. V prípade neúčasti na priebežnom hodnotení (esej) musíte neodkladne (najneskôr v zápočtovom týždni) absolvovať náhradný termín hodnotenia; inak získavate za priebežné hodnotenie FX.

V prípade, ak sa u vás vyskytnú závažnejšie zdravotné problémy, informujte nás, prosím, ak vám to váš zdravotný stav dovoľuje, čo najskôr – v tomto prípade, samozrejme, nájdeme náhradné riešenie, akonáhle budete opäť pripravený/á študovať. Ak prídete na hodinu neskôr než 10 minút po jej oficiálnom začiatku, považuje sa to za absenciu. To isté platí pre skoršie odchody z vyučovania.

PRIPRAVENOSŤ A PARTICIPÁCIA

Vyžadujeme (a kontrolujeme) dôkladnú priebežnú prípravu. Vašou úlohou je vopred (t. j. pred vyučovaním) sa oboznámiť s požadovanými (aj ďalšími s témou súvisiacimi) zdrojmi a byť pripravený/á náležite sa zapájať do diskusie o nastolenej téme (pri príprave sa riadte rámcovou náplňou stretnutí a našimi upresňujúcimi pokynmi). Úroveň vašej prípravy (schopnosť zodpovedať nastolené otázky i samostatné zapájanie sa do diskusie) priebežne hodnotíme.

Základom dobrej diskusie sú okrem znalosti témy a schopnosti podložené argumentovať vzájomná slušnosť a rešpektovanie partnerov v rozhovore (aj pokiaľ prezentujú protikladné názory). Tak ako kdekoľvek, ani na svojich hodinách netolerujeme prejavy akejkoľvek neznášanlivosti, najmä vo vzťahu k pohlavným, gendrovým, sexuálnym, etnickým, rasovým, triednym inakostiam.

CELKOVÉ HODNOTENIE

Vaša výsledná známka (Z) bude vypočítaná ako súčet numerických vyjadrení čiastkových známok (z) vynásobený koeficientmi ich významnosti (k) podľa vzorca: $Z = (z_1 \times k_1) + (z_2 \times k_2) + (z_3 \times k_3)$.

číselné vyjadrenie hodnotení					
A	B	C	D	E	FX
1	1,5	2	2,5	3	4

Príklad: na hodinách ste sa zapájali do diskusií len sporadicky, zväčša ste nevedeli na nastolené otázky odpovedať, čo hodnotíme známkou D (2,5). Esej ste napísali priemerne (C – 2). Na záverečný test ste sa naučili vynikajúco, získali ste A (1). Vaša celková známka teda bude po dosadení všetkých hodnôt vypočítaná takto:

$$(2,5 \times 0,20) + (2 \times 0,20) + (1 \times 0,60) = 0,50 + 0,40 + 0,60 = 1,5 \rightarrow \mathbf{B}$$

ŠTUDIJNÉ MATERIÁLY

Povinné študijné texty sú uvedené pri témach jednotlivých stretnutí. Nie vždy ich pokrývajú úplne, takže sa očakáva vaša príprava s pomocou doplnkových zdrojov. V prípade nejasností, samozrejme, neváhajte hľadať vysvetľujúce a doplňujúce informácie v ďalších knihách, časopisoch a na webe.

Linky na vybrané študijné materiály budú sprístupnené v sekcii *Výučba – Zima – Dejiny žurnalistiky 2* pracovnej stránky Michala Bočáka michalbocak.weebly.com. Študijné materiály sú zaheslované (pdf, zip-archívy); heslá vám rozošleme na vaše mejlové adresy. **Upozornenie!** Všetky materiály sú určené výhradne na vaše študijné účely. Heslá nesmiete poskytnúť tretím stranám. Za zverejnenie hesiel či iné sprístupnenie materiálov vami tretím stranám neručíme. Webstránku predmetu pravidelne navštevujte – budeme na nej zverejňovať aktuálne pokyny.

ĎALŠIE UPOZORNENIA A INFORMÁCIE

Keď vchádzate do vyučovacej miestnosti, vypnite si mobilné telefóny alebo aspoň zvuky (aj vibračné zvonenie); budeme dodržiavať to isté. Nevenujte sa počas hodiny inej činnosti (esemesky, internet, príprava na iné hodiny a pod.). Zhotovovať akékoľvek záznamy (zvukové, fotografické, audiovizuálne) je na Prešovskej univerzite v Prešove bez predchádzajúceho súhlasu vyučujúceho zakázané. Na hodine môžete jesť a piť; nebuďte však nadmieru hluční. Pri porušení týchto podmienok vás môžeme požiadať, aby ste učebňu opustili s tým, že vylúčenie z hodiny sa vám započíta ako absencia. Na krátke opustenie vyučovacích priestorov (WC, užitie lieku a pod.) máte, samozrejme, nárok bez opýtania.

Ak jestvujú závažné okolnosti, ktoré vám bránia venovať sa štúdiu v plnej miere (napr. pohybové obmedzenie, dyslexia, náhle zhoršený psychický stav a pod.; nie pracovný úväzok či iné súkromné aktivity) a o ktorých by sme, podľa vás, mali vedieť, bez obáv nás o nich môžete informovať. Tieto informácie ostanú dôverné. Situácii môžeme po vzájomnej dohode prispôsobiť charakter vašej prípravy.

RÁMCOVÁ NÁPLŇ STRETNUTÍ

1. Tlačové médiá v Británii a USA v 20. a 21. storočí.
2. Elektronické médiá v Británii a USA v 20. a 21. storočí.
3. Aspekty vývinu vybraných médií v Británii (spravodajská agentúra Reuters, vysielateľ verejnej služby BBC). Aspekty vývinu vybraných médií v USA (spravodajská agentúra Associated Press, spravodajská televízia CNN, najväčšie televízne siete v USA).
4. Koncentrácia mediálneho vlastníctva v globálnej perspektíve: monopolizácia vs. oligopolizácia, mediálne konglomeráty (*media moguls*) – ich portfóliá a prepojenia na mimomediálnu sféru.
5. Vývin rozhlasu: vznik programovej štruktúry, komercializácia, sieťovanie staníc, vzťah k hudobnému (nahrávaciemu) priemyslu, zrod formátovania.
6. Televízia: vzťah k filmového priemyslu (Hollywood), komercializácia, syndikácia vs. formáty.
7. Vývin pohľadov na mediálnu politiku a mediálnu etiku v historických súvislostiach.
8. Vývin cenzúry a autocenzúry médií (tlač, televízia, film).
9. Mediálne (osobitne žurnalistické) produkty v historickej komparácii: premeny obsahov a foriem, žánrov, nástup formátov; dôsledky masifikácie a komodifikácie mediálnej produkcie.
10. Inštitucionálny vývin spravodajstva v médiách: identifikácia trendov a ich pôvodu; tabloidizácia.
11. Rozšírenie webu a jeho vplyv na žurnalistiku: nástup webu 2.0 a decentralizácia mediálnej produkcie, zrod a charakteristika občianskej žurnalistiky. Vzťah korporátnej a individuálnej produkcie na webe.

ZÁKLADNÉ ČÍTANIE

- Prokop, Dieter: *Boj o média: Dějiny nového kritického myšlení o médiích*. Praha: Karolinum 2005. 409 s.
- Šefčák, Luboš – Vojtek, Juraj: *Dejiny svetového novinárstva I: Dejiny anglického novinárstva*. Bratislava: Univerzita Komenského 2003. 184 s.
- Šefčák, Luboš – Vojtek, Juraj: *Dejiny svetového novinárstva III: Dejiny amerického novinárstva*. Bratislava: Univerzita Komenského 1997. 177 s.

DOPLNKOVÉ ČÍTANIE

- Ball-Rokeach, Sandra – DeFleur, Melvin L.: *Teorie masové komunikace*. Praha: Karolinum 1996. 365 s.
- Dominick, Joseph R.: *The Dynamics of Mass Communication*. 4. vyd. McGraw-Hill 1993. 616 s.
- Jacz, Ludovít (ed.): *Malá encyklopédia žurnalistiky*. Bratislava: Obzor 1982. 576 s.
- McNair, Brian: *News and Journalism in the UK: A Textbook*. 2. vyd. London, New York: Routledge 1996. 234 s.
- Meyrowitz, Joshua: *Všude a nikde: Vliv elektronických médií na sociální chování*. Praha: Karolinum 2006. 341 s.
- Vojtek, Juraj: *Hlavné smery amerického novinárstva v 20. storočí. Otázky žurnalistiky, 1997, 40, č. 2, s. 139 – 148.*

WEB

- Associated Press History. http://www.ap.org/pages/about/history/history_first.html
- CNN. <http://www.museum.tv/archives/etv/C/htmlC/cablenewsne/cablenewsne.htm>
- History of Reuters. <http://about.reuters.com/home/aboutus/history/index.aspx>
- History of the BBC. <http://www.bbc.co.uk/heritage/story/>
- Media Moguls. <http://www.mediachannel.org/ownership/front.shtml>
- Who Owns What. <http://cjrarchives.org/tools/owners/>
- Who Owns The Network News. www.freedomfiles.org/usmedia.pdf

KONTAKTY

michal.bocak@gmail.com

erik.milec@gmail.com

WEB

michalbocak.weebly.com

KONZULTÁCIE

[termíny konzultácií na stránke inštitútu](#) (č. 281)

Prípadné konzultácie mimo konzultačných hodín len po predchádzajúcej vzájomnej dohode mejlom. Je pravdepodobné, že na mejly poslané v piatok poobede a cez víkend odpovieme najskôr v pondelok doobeda.

Na tento dokument sa vzťahuje licencia Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported, dostupná na <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>.